

Mándoki Mónika szakmai munkásságáról a VITUKI-ban és az ELTE-n

Nem tudom pontosan behatárolni az időt mikortól dolgozott Mónika a VITUKI-ban (valamikor az 1900-évek végétől vagy az ezredfordulótól kezdődően). A VITUKI hidrobiológiai laboratóriumában kezdett ahol nádas szűrőmezővel és más egyéb vízínövényekkel kapcsolatos témákon dolgozott Dr. Gulyás Pál által vezetett osztályon. Hamarosan átkerült az én osztályomra, aminek talán vízminőség-szabályozási Osztály volt akkor a neve (többször változott a neve). Első nagyobb munkánk, amiben részt vett a BorsodChem iparvállalat „sós technológiai víz” tározótavának Sajóba történő leeresztésével kapcsolatos kutatás volt. Ez nagyon nagy feladat volt, amit rendkívül gondosan kellett megoldani, hogy bajt ne okozzon azaz ne gyilkoljon a tározóban található sokféle veszélyes anyag a Sajó élővilágában. Egészen a Tisza torkolatig sőt még az alatt kellett nagyon gyakran mintát venni mind a vízből mind az iszapból (talán kéthetente vagy havonta—két éven át) és a mindenkorin minták adatainak függvényében határoztuk meg a bevezethető szennyvízhozamot.. Ennek az igen nagy terepmunka feladatnak az oroszlánrészét Mónika végezte. A munkát érzékelteti az alábbi fotó, ami ugyan engem mutat amint a bevezetésből mintát veszek, de Mónika készítette a felvételt. Jellemzi a munka súlyosságát, hogy diffuzoros azaz elosztott bevezetés mellett kellett dönteni, hogy az azonnali hígulást biztosíthassuk.

Mándoki Mónika felvétele a BorsodChem szennyvízelvezetési projekt keretében történt és főként általa végrehajtott helyszíni vizsgálatok egy mozzanatáról

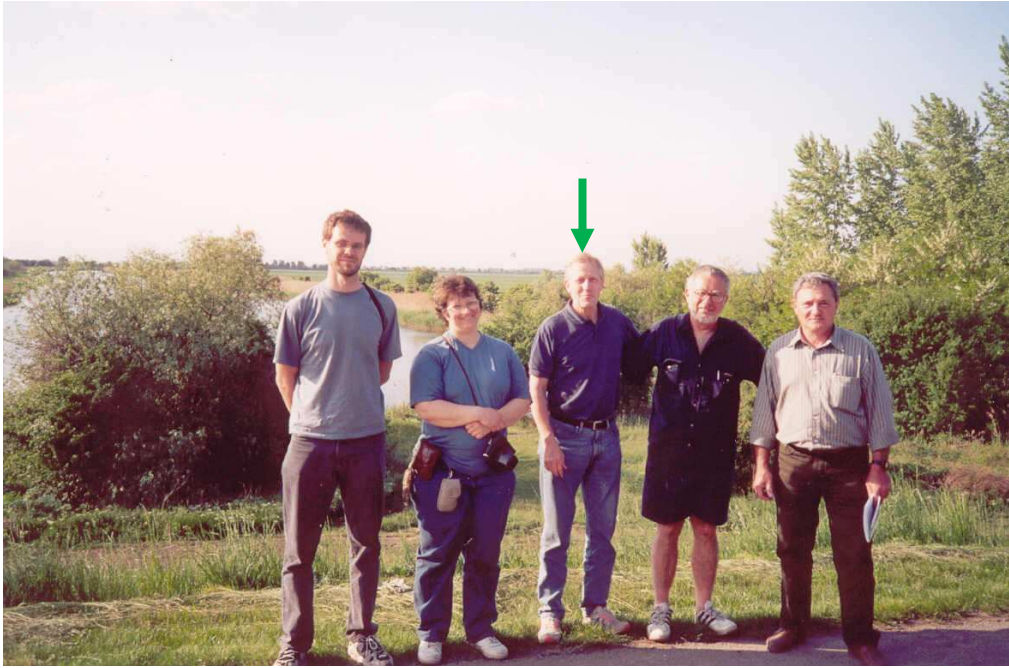
Ehhez komoly vízminőségi matematikai modellezési munka is járt, aminek bizonyos részeiben már segédkezett. Ekkortájt és éppen ezért vehetett részt a VITUKI Nemzetközi

Hidrológiai Továbbképző Tanfolyamon, a „törzsfőnöki” tanfolyamon, is hallgatóként, hogy erre a munkára rátanuljon. Ezt mutatja a következő fénykép

Mónika a törzsfőnöki tanfolyamon még hallgatóként

Nem sokkal később úgy 2000 körül átvette tőlem az ELTE-n a Vízminőségvédelem című tárgynak az oktatásából először csak a gyakorlati feladat-megoldás tanítását, majd nem sokkal később az egész tárgyat (amikor én már főállású egyetemi tanárként Debrecenben tanítottam). Ekkortájt már folyamatban volt az általam vezetett EU-FP-ös „Tisza River Project”, amiben Mónika jelentős szerepet játszott főként a szűkebb szakterülete a vízínövényzet vizsgálata és értékelése terén a projekt tiszai holtágaiban. Nagyon sok képem és anyagom van erről a projektről Mónika munkáját illetően, de azt szeretném elsősorban megemlíteni, hogy Prof. Dr. Georg Janauer a Bécsi Egyetem limnológus (makrofita specialista) professzora is igen nagyra értékelte Mónika munkáját és más a projekttől független munkáiba is bevonta őt. Ezt ábrázolja az alábbi fénykép is:

Mónika a Tisza gátján a Tisza River Projektben a „biológus csapattal” és velem. A nyíl Janauer professzort mutatja (a háttérben az egyik vizsgált holtág)

Ebben az időszakban már több saját munkámban is részt vett, amit kis cégem az „AquaSysteMod” Bt keretében végeztünk. Két fontos munkát emelnék csak ki, mert mindkettőben jelentős szerepet játszott. Az egyik a Közép Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság megbízására a Balaton nádasainak sorsával (akkori vészes gyérülésével) foglalkozott, amelyhez egy nagy önálló szakirodalomfeltáró tanulmányt készített. A másik és talán még fontosabb munka az EU szabadvízi fürdőzési direktívájának (Bathing Water Directive) hazai alkalmazását előkészítő nagy projekt volt, amiben a VITUKI mellett az én cégem is beledolgozott. Ehhez Mónika készítette teljesen önállóan a Soroksár-Ráckevei Dunaág Dömsödi szabadstrandjának értékeléséről szóló fejezet legnagyobb részét (azaz a teljes munka csaknem egynegyedét). Beszúrok ide egy negyed oldalt az általa szállított anyagból, mert a fotóról látszik, hogy ez az Ő munkája.

A fürdővíz használati-turisztikai értékét/vonzerejét befolyásoló tényezők.	
Látványelemek	- Fénykép galériában
Megközelíthetőség	Megközelítés:
 <p>A Dömsödi-Holt-Duna télen. (Foto: Mándoki M.)</p> <p>Petőfi-fa és emléktábla, valamint a Petőfi családról készült faszobrok. (Készítette: Polyák Ferenc) (Foto: Mándoki M.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Autóval: A helyszín megközelítése az 51 sz. főúton Dömsödig, letérünk a Ráckevei Duna felé nyugatra a Szabadság utcán, elhaladunk a Községháza mellett, jobbra fordulunk, keresztezzük a <u>Dömsödi-Holt-Dunát</u> a Petőfi utcán végighaladva elérjük a RSD-t. A sarkon álló hatalmas tölgyfa "Petőfi-fa" és Petőfi szoborcsoport mellett északra kanyarodunk a parton. Elhagyjuk jobb kézről a sportpályát, <u>bal kézről</u> a régi – ma már nem használt – hajókikötőt, és a parton végighaladva elérjük a Kék Duna strandot. <ul style="list-style-type: none"> - vonattal: naponta kb. 26 vonat közlekedik Kőbánya-Kispest vasútállomásról Dömsödre, a gyors és IC vonatok Kunszentmiklós-Tass érintésével (70km) átszállással, a személy (50km) Apaj / Dömsöd vá. menetidő kb. 1 óra, 1:15 (http://elvira.mavinformatika.hu/elvira.dll) - Volánbuszok kb. óránként indulnak Bp.

Illusztráció a Mándoki Mónika által készített a „A Dömsödi Kék Duna strand fürdővíz profilja a vonatkozó EU direktíva és ahhoz csatlakozó Magyar Kormányrendelet szerint” című projekt jelentéséből

Azért érzem fontosnak hogy beemeljem ezt a képet, mert ez nagyon jól tükrözi Mónikának azt a hozzáállását minden munkához, hogy a szükségesnél jóval nagyobb részletességgel és hatalmas lelkesedéssel ásta bele magát a feladatok végrehajtásába. Lényegében sokszor kétszer annyi jelentés oldalt, ábrát és képet készített, mint amennyire szükség volt. Ezt sokszor egyes főnökök hibaként értékelték, de én magam inkább előnyként, mert munkájának többsége remek volt, még ha szükségtelenül sok és szerteágazó is.

Következő nagy VITUKI munkánk a LIFE-Szigetköz projekt volt, amiben a VITUKI és a mi csapatunk csak résztvevő volt. Móni ebben is jelentős helyszíni mérési és adatfeldolgozási munkával vett részt. Erről a munkáról is nagyon sok kép van. Sajnos az igazán jó képek nem őt hanem mást mutatnak mert azokat ő készítette, remek fotós volt. Az alábbi képpel szemléltetem ezt a munkát.

Mintavétel a Szigetköz egy mentett oldali csatornájából, aminek vízhozam és vízminőség javítását terveztük és modelleztük a LIFE-Szigetköz projektben

Érdekesség, hogy a másik személy ezen a képen fiam Jolánkai Zsolt, aki a vízminőségi modellvizsgálatot végezte ehhez a munkához.

Itt már közelítünk a VITUKI végnapjaihoz, de még mindig futott két EU-s projektünk, ahol mindkettőben komoly szerepe volt Mónikának. Ezek közül a nagyobbik a VITUKI által és azon belül általam koordinált ClimateWater volt (www.climatewater.org). Bár ez a munka nem kutatási projekt volt, azért volt benne egy tudományos fejlesztéssel foglalkozó fejezet, amihez én találtam ki egy az éghajlatváltozási hatás nagyságát és a beavatkozás sürgősségét együtt kifejező indexet, de Móni volt az aki nagyon nagy részletességgel és igen szép technikai kivitelben végezte hozzá az adatfeldolgozást és ábrázolást. Ezt szerettem volna érzékeltetni az alábbi ábrával, amit Ő készített. Ha jól emlékszem ezért a munkarészért külön dicséretben is részesültünk a EUs „Programm Officer”-ünk részéről.

Impact Magnitude and Action Urgency (IMAU) indices in Europe

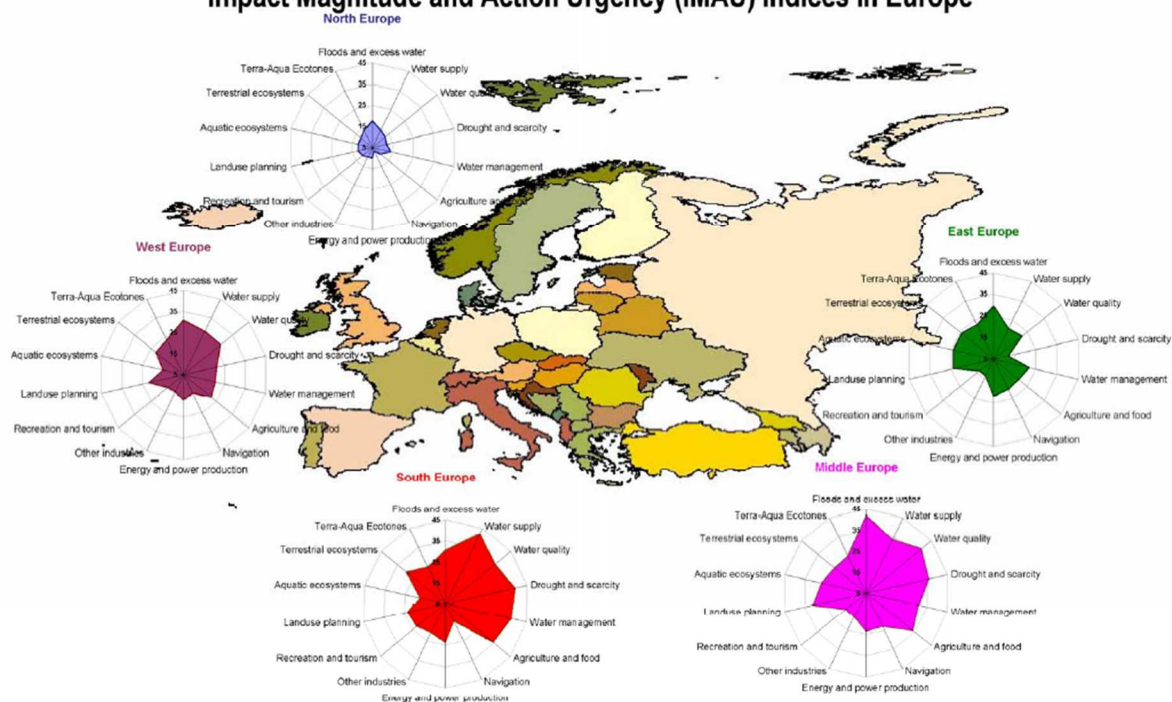

Figure 2.1.8

A ClimateWater project egyik tudományos eredménye, amihez Mónika készítette az adatfeldolgozást és alkotta ezt a nagyon szemléletes ábrát

Most már valahol le kell zárnom Mónika munkásságának ismertetését, bár nyilván találnék még sok más munkát amiben szerepet játszott. A legalkalmasabbnak erre azt a munkát érzem, ami minden évben, amíg velem dolgozott az ő feladata volt és amit nagy lelkesedéssel és szorgalommal végzett. Ez a Balatoni nagy-lefolyás mérések mintavételezése és az adatok feldolgozása volt. Ez olyan feladat volt, hogy nagy esőzések után, de inkább azok kezdetekor, kocsiba kellett ugrani és rohanni a Balatonhoz, ahol a kiválasztott helyeken a városias területekről és a mezőgazdasági területekről lehessen a még áramló felületi lefolyásból mintát venni, azt bizonyítandó, hogy a Balaton mindenkori, de főként jelenlegi (éghajlatváltozással is növelt) szennyezését a nagy lefolyási események szennyezőanyag szállítása uralta. Ez be is bizonyosodott nagyrészt Mónika munkájának köszönhetően,

Azzal zárom az egész róla szóló beszámolót, hogy ezt a Balatoni munkát is hihetetlen lelkesedéssel és szorgalommal végezte és ennek most lett egy olyan folyománya, hogy engem illetve kis céget ismételten megkeresték a KDT Vizigesek, hogy ugyan segítsünk nekik felújítani ezeket fontos számításokat és vizsgálatokat. Most a tragikusan hirtelen és nagyon korai halála miatt ebből a munkából ki fog maradni, de bízom abban, hogy a boldog vadászmezőkön majd szurkol nekünk, hogy sikeresen végezzük el az ő munkarészét is.

Készült Biatorbágyon, 2016 Július közepén Jolánkai Géza, volt hivatali főnöke és egyúttal barátja, által

Még két érdekesebb kép Móniról munkaközben:

